

**Vi har tid til undring, utfordring og utvikling
sammen med ditt barn!**

2023-2024

Innholdsfortegnelse

Innledning

- 1.1 Presentasjon av barnehagen
- 1.2 Barnehagens formålsbestemmelse og samfunnsmandat
- 1.3 Visjon
- 1.4 Pedagogisk grunnsyn

Barnehagens verdigrunnlag

- 2.1 Barn og Barndom
- 2.2 Mangfold og gjensidig respekt
- 2.3 Likestilling og likeverd
- 2.4 Livsmestring og helse
- 2.5 Bærekraftig utvikling
- 2.6 Psykososialt barnehagemiljø

Danning gjennom omsorg, lek og læring

- 3.1 Omsorg
- 3.2 Lek
- 3.3 Danning
- 3.4 Læring
- 3.5 Vennskap og felleskap
- 3.6 Kommunikasjon og språk

Barns medvirkning

- 4.1 Barns medvirkning

Samarbeid mellom hjem og barnehage

- 5.1 Samarbeid mellom hjem og barnehage
- 5.2 Foreldremøter og foreldresamtaler
- 5.3 Sosiale arrangement
- 5.4 Samarbeidsutvalget

Overganger

- 6.1 Den første tiden i barnehagen
- 6.2 Foreldreaktiv tilvenning
- 6.3 Overganger innad i barnehagen
- 6.4 Overgang barnehage – skole

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

- 7.1 Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Barnehagens arbeidsmåter

- 8.1 Prosjektarbeid
- 8.2 Pedagogisk dokumentasjon
- 8.3 Barnehagens digitale praksis
- 8.4 Etikk og dokumentasjon
- 8.5 Progresjon
- 8.6 Den gode voksne
- 8.7 Faglig utvikling

Fagområdene

- 9.1 Barnehagens fagområder
- 9.2 Progresjon

1.1 Presentasjon av Ahus – Barnehage 5 og årsplanen

Ahus - barnehage 5 er en av fem personalbarnehager ved Akershus Universitetssykehus. Barnehagen har fire avdelinger med til sammen 68 barn i alderen 0 - 6 år.

Sommerfuglen	1 - 2 år	15 plasser
Bikuben	2 - 3 år	15 plasser
Maurtua	3 - 6 år	19 plasser
Marihøna	3 - 6 år	19 plasser

Fordi vi har ulikt antall barn i de forskjellige aldersgruppene i barnehagen må vi hvert år ta en vurdering på hvilken aldersgruppe som skal gå på de ulike avdelingene.

Barnehagens personale består av 17 hele stillinger. Hver avdeling har en pedagogisk leder med Barnehagelærerutdanning, en barne- og ungdomsarbeider og en assistent. Sommerfuglen og Bikuben har i tillegg en barnehagelærer i barnehagelærer 2 stilling. Barnehagen har en styrer i hel stilling. Barnehagene ved Ahus har også en barnehagesjef som er felles for alle barnehagene og en vaktmester. Alle barnehagene har renholder som vasker på dagtid.

Barnehagen samarbeider med Flyktning- og innvandrertjenesten og tilbyr praksisplasser for kvinner som ønsker å etablere seg i

arbeidslivet. Vi synes det er viktig å bidra til samfunnet gjennom å gi kvinner mulighet til å lære seg norsk, samtidig som de får yrkeserfaring.

Vi er opptatt av å skape en helhetlig barnehage hvor barn og ansatte kjenner hverandre på tvers av avdelingene og møtes med trygghet og tillit. Vi er opptatt av å skape en god barndom som er preget av trivsel, vennskap og lek. Barnehage 5 har en stabil personalgruppe og et godt arbeidsmiljø. Vi er ekstra stolte over vårt fine uteområde som innbyr til mye god lek, skiturer, sykling og små skogsturer.

I årsplanen vil vi presentere barnehagens mål og innhold. Alle barnehager er forpliktet til å gi ut en årsplan. Planen fungerer som et arbeidsdokument for de som jobber i barnehagen, informasjon til foreldrene og til andre samarbeidspartnere. Årsplanen må ses i sammenheng med Barnehageloven, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og Barnehagene ved Ahus egen virksomhetsplan som gjelder for alle barnehagene ved Ahus. Planen skal sikre målrettethet, progresjon og sammenheng i arbeidet vårt og skal konkretisere hva vi vektlegger i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Gjennom varierte og rike opplevelser innenfor ulike områder skal barna få et barnehageår som gir glede, utfordringer og mange gode minner.

Velkommen til Ahus Barnehage 5!

Mvh Styrer *Elsa Sattarvandi* og personalet.

1.2 Barnehagens formålsbestemmelse og samfunnsmandat

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs og læringsmiljø som er til det beste for barnet. Den skal både være en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud til småbarnsforeldre. (Rammeplanen)

Barnehagene ved Akershus Universitetssykehus drives etter lov om barnehage (17.06.05 nr 64) og etter forskriften ” **Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver**”. Disse gir oss klare føringer for hvordan barnehagene skal drives og hva barna skal oppleve den tiden de er i barnehagen.

Barnehageloven §1 Formål: *”Barnehagen skal i samsvar og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.”*

Det er Lørenskog kommune som har tilsynsmyndighet ved Ahus - barnehagene.

1.3 Ahus – barnehagenes felles visjon

**Vi har tid til undring, utfordring og utvikling
sammen med ditt barn!**

Bakgrunnen for visjonen er et ønske om et felles utgangspunkt som den enkelte barnehage kan jobbe videre ut ifra. De ansatte i barnehagene gir mulighet til undring, utfordring og utvikling i forhold til hvem barnet er og hva det er opptatt av.

1.4 Vårt pedagogiske grunnsyn

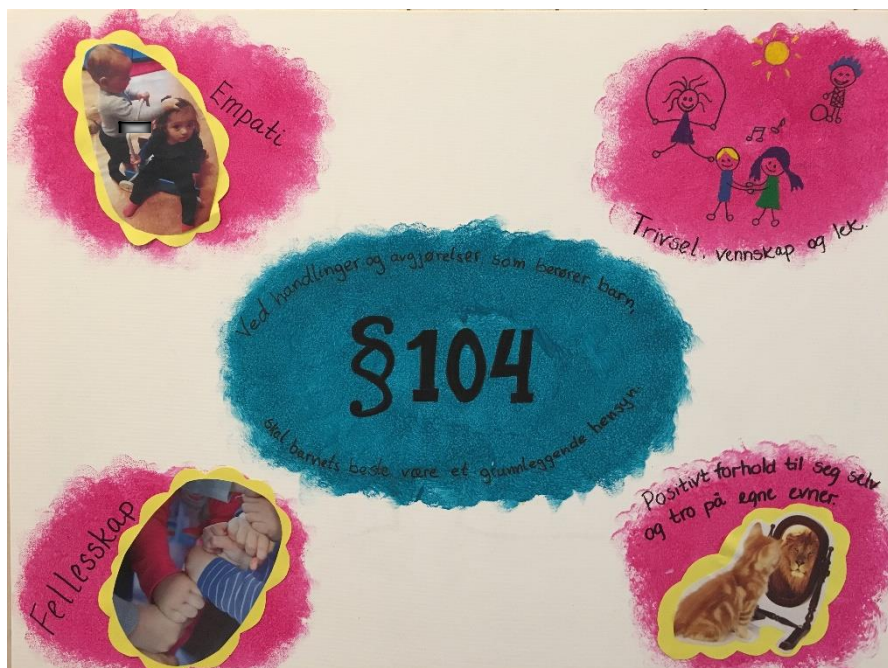
Barnehage 5 - et godt sted å være, et godt sted å lære!

Det pedagogiske grunnsynet tar blant annet utgangspunkt i en del kjerneverdier vi mener er viktig for barns oppvekst og trivsel, slik som respekt, kommunikasjon, omsorg og trygghet.

- Barn skal få lov til å være barn! Leke, utforske og bruke kreativiteten sin!
- Trygge barn er nysgjerrige! Vi ansatte undrer oss sammen med barna!
- Gjennom prosjektarbeid medvirker barna i egne læringsprosesser.

2.1 Barn og Barndom

I Barnehage 5 er det viktig at barn skal få lov å være barn. Hva er en god barndom? En barndom preget av lek, vennskap og trygghet er fundamentalt. Voksne i barnehagen skal ha respekt for barnas lek og opplevelser samt bidra til at barna utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Gjennom lekende og sensitive voksne beskytter vi og utvider leken til barna.

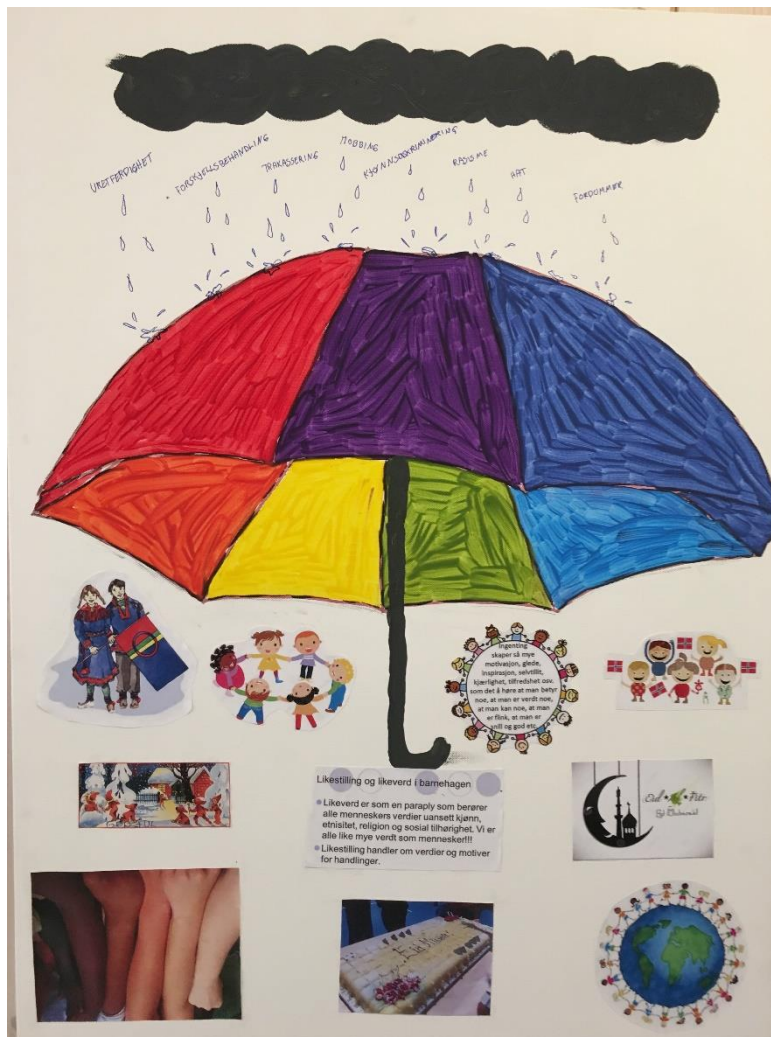
2.2 Mangfold og gjensidig respekt

I Barnehage 5 har vi mange barn og ansatte med opprinnelse fra forskjellige land. Barnas ulike kulturer skal gjenspeile seg i barnehagen sin hverdag. Personalet med annet morsmål enn norsk bruker språket sitt sammen med barna og kan også ha tospråklige eventyr i samlingsstund. Vi er opptatt av å en sammenheng mellom barnehage og hjemmet, og da gjerne gjennom musikk og mat barna kjenner igjen. Vi bruker nettsiden www.morsmal.no og appen Polyino og ser på tospråklige bøker. Gjennom prosjektarbeid får barna bidra med det de er gode på, og bli en viktig del av felleskapet. Felleskapet i barnehagen skal være preget av mangfold og gjensidig respekt.

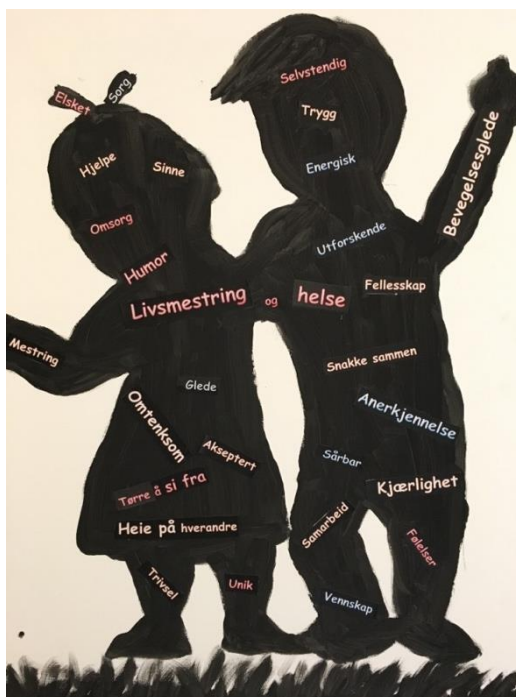
2.3 Likestilling og likeverd

Barna i Barnehage 5 skal ha like muligheter for livsmestring og læring. Med det mener vi at vi må finne ut hvordan hvert enkelt barn lærer, og på best mulig måte tilpasse tilbudet etter alle barn, uavhengig av kjønn, funksjonsevne og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen kan bidra med noen praktiske ting som utlånning av skiutstyr og sykler til de barna som ikke har. Barnehage 5 streber etter å motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

2.4 Livsmestring og helse

Alle barn i barnehage 5 skal føle seg trygge, kjenne at de har ansatte de kan stole på og venner å leke med. Barnehagen er opptatt av at alle barn skal med og jobber daglig med at bryte uheldige samspillmønster som barna kan komme opp i. De ansatte kan gå inn i barnas lek og hjelper barna når situasjoner oppstår. Barnehagen skal gi barna ulike former for aktiviteter, både aktiviteter som gir bevegelsesglede og aktiviteter som får en liten kropp å roe seg ned. Vi har fokus på at måltidet skal være en sosial stund der vi spiser mat som er bra for kroppen vår. Vi fortsetter å jobbe med veilederen fra Lørenskog kommune. **Kroppen min, er min!** som handler om å forebygge seksuelle overgrep gjennom å styrke barns bevissthet og snakke åpent om vanskelige temaer. I den forbindelse har 5-åringene i barnehagen samtalegrupper som handler om å styrke barns selvfølelse, gode og vonde hjemligheter og hvordan barn blir til.

2.5 Bærekraftig utvikling

Vi må skape en bevissthet hos barn og voksne i barnehagen om at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Vi skal oppdage sammenhenger i naturen, hva skjer i havene når vi kaster plastikk i naturen? Hvordan påvirker vår måte å leve på, andre mennesker på jorden? Og hva kan vi som barnehage gjøre for at mennesker som lever i dag får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge for framtidige generasjoner?

Vi må være bevisste på hvordan vi bruker barnehagens ressurser. I år fortsetter vi med å lage egne kostymer til karnevalet hovedsakelig bestående av gjenbruksmaterialer. Barna skal også få erfaring med kildesortering og få kjennskap til gjenbruksstasjonen i nærmiljøet.

I forbindelse med FN-dagen 24.oktober arrangerer vi hver høst Gjenbruksmarked i barnehagen hvor familiene kan levere inn barneklær de ikke lenger bruker og samtidig plukke med seg klær hjem som de har behov for.

2.6 Psykososialt barnehagemiljø

Sommeren 2020 vedtok Stortinget å gjøre endringer i barnehageloven. En sentral endring var å lovfeste barnas rett til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Lovens § 41 slår fast at barnehagen skal ha nulltoleranse for krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. § 42 gir barnehagen en aktivitetsplikt der personalet plikter å gripe inn dersom det er bekymring knyttet til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Det skal utarbeides en plan som viser hvordan man systematisk undersøker, setter inn tiltak og følger opp. Lovendringen trådte i kraft 01.01.21.

Ahus-barnehagene har etablert en rutine for arbeid med psykososialt barnehagemiljø. Den enkelte avdeling har konkretisert tiltak for hvordan arbeidet skal foregå. Tiltakene evalueres, endres og jobbes med under hele barnehageåret. Vi har en fastsatt aktivitetsplan som iverksettes ved bekymring som meldes fra barn, foreldre eller ansatte. Det er gjennom våren 2021 lagt inn stor innsats i å styrke personalets kompetanse innenfor systematisk risikovurdering av det psykososiale barnehagemiljøet, og å sette inn målrettede tiltak når det er nødvendig. Alle barn skal oppleve trivsel, fellesskap, leke og utvikle seg i våre barnehager.

Barnehagens formål og innhold

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, med danning, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling» (Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017)

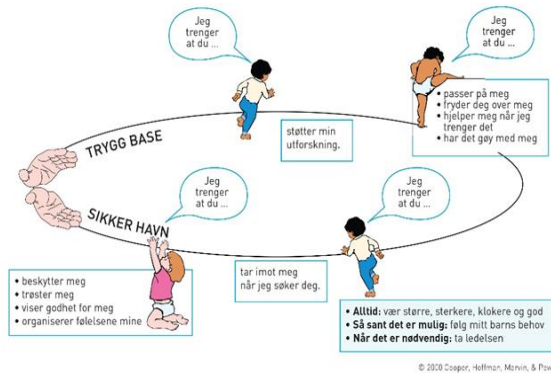
3.1 Omsorg

Omsorg handler om relasjonen mellom ansatte og barn og om barnas omsorg for hverandre. De ansatte i barnehagen skal handle omsorgsfullt ovenfor alle barn i barnehagen. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagens hverdag, når barnet leker og lærer, i stell, i måltid og i påkledning. Vi ansatte har tid til å se og høre enkeltbarnet, oppmuntre og motivere til videre utvikling. Vi er opptatt av å være en sensitiv voksen som lett kan tone seg inn på barna og møte barna der de er. God omsorg danner grunnlaget for trivsel, trygghet og læring.

Vi tar utgangspunkt i Trygghetssirkelen (Circle of security), og er opptatt av at barnet trenger støtte av en varm ansatt uansett hvor hun/han befinner seg i sirkelen; om hun/han har behov for en trygg havn eller for at vi skal være med og utforske.

Trygghets sirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

3.2 Lek

Leken er barnas viktigste gjøremål i barnehagen. For barna er leken indremotivert og lystbetont. Barn lærer gjennom lek! Det er derfor viktig at barna får tid til å leke, da får de muligheten til å bygge relasjoner, utvikle fantasien og styrke selvfølelsen sin. Å få delta i lek og få venner har stor betydning for barnets trivsel! Gjennom leken kan trygghet, glede og humor få fritt utspill og barnet kan få utforske og bearbeide hendelser og inntrykk.

Barns lek er ulikt i de forskjellige aldersgruppene. For eksempel kan samspillet mellom to 1- åringar være å stå ved et bord og sammen kaste ned fargestifter på gulvet, barna ser på hverandre og smiler, de lærer å samhandle! For en 5-åring er det viktig å være delaktig i lekens verden, ta ulike roller, forstå lekekoder og oppleve mestring. Personalet i barnehagen må være aktive i barns lek for å kunne inspirere, støtte og utvide leken. De skal også ha fokus på å legge til rette for et fysisk miljø som gir mulighet for god lek for barna i de ulike alderstrinnene.

3.3 Danning

Vi forstår danning som en livslang prosess der barna i samspill med andre barn og voksne skal utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Barna får medvirke i egen hverdag og til egen læring ved at vi voksne er lydhøre og oppmerksomme for barns ønsker og behov. Danning i barnehagen vil si at barna skal bli trygge på seg selv og sin egen personlige og kulturelle identitet. Slike dannelsprosesser utvikler barnas evne til å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen og til seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

***Danning er noe jeg er, en evig prosess!
Hvem skal jeg bli? Jeg må selv medvirke
ved at jeg får utforske, prøve, feile og
trene på sosiale ferdigheter.***

3.4 Læring

Vi har et helhetlig syn på læring, det vil si at barna lærer gjennom alt de opplever, erfarer og gjør hele dagen, både i formelle og uformelle situasjoner. Læring skjer i samspill med andre mennesker og er nært knyttet til omsorg, lek, danning og medvirkning. Gode trygge relasjoner er en forutsetning for læring.

3.5 Vennskap og felleskap

I Barnehage 5 skal alle barn ha noen å leke med. De ansatte i barnehagen jobber mye med sosial kompetanse. Dette gjør vi for eksempel gjennom å dele barnegruppa i mindre grupper, er aktive voksne i ute -og inne lek og snakker med barna om hvordan vi skal ha det på avdelingen. De ansatte hjelper barna i konfliktsituasjoner og lærer barna å sette grenser for seg selv og respektere andres grenser.

3.6 Kommunikasjon og språk

Vi har språkansvarlige som samarbeider med Lørenskog kommune og som tar i bruk verktøyet «ord som gror, lek og lær. Vi arbeider med å sette språkarbeidet i barnehagen i system, noe som gjør at vi klarer å fange opp de barna som trenger litt ekstra. Den viktigste arenaen for å lære språk er hverdagssituasjoner, der har vi fokus på å «bade barna i ord». Personalgruppa i Barnehage 5 gjenspeiler barnegruppen der vi har mange barn med flere språk. Personalet bruker sitt morsmål aktivt i tilvenningsperioder og språkgrupper.

Vi er aktive og lyttende voksne som ser barnet som en likeverdig samtalepartner.

- Vi har fokus på den gode samtalen!
- Vi har språkansvarlige i barnehagen.
- Vi bruker sang, musikk, rim og regler.
- Vi ser barna som likeverdige samtalepartnere!
- Vi har fokus på språk i hverdagssituasjoner!
- Vi har språkgrupper.

4.1 Barns medvirkning

Barna skal ha mulighet til å medvirke i egen hverdag. Dagene hos oss skal ikke være så fastlåste, vi ønsker å ha rom for spontanitet og barnas initiativ. Vårt mål er å være aktive ansatte som følger barnas spor, viser interesse og deler barnas glede for nye oppdagelser og mestringsopplevelser.

Gjennom barns medvirkning i barnehagens virksomhet, får barna erfaring med og innsikt i det å være deltaker i et demokratisk samfunn.

5.1 Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen og familien utfyller hverandre i barnets dannelse og liv. Foreldrene i barnehagen skal være trygge på at deres barn blir sett og hørt. Vårt mål er et samarbeid bygget på gjensidig tillit, med respekt og åpen kommunikasjon mellom barnehagen og foreldrene. Det er viktig med den daglige dialogen mellom foreldrene og ansatte der vi tar oss tid til å utveksle informasjon om hvordan dagen til barnet har vært og dagens innhold i barnegruppene. Det blir også lagt ut bilder og informasjon på MyKid, slik at barna selv kan fortelle om det de opplever i barnehagen, hjemme sammen med foreldrene. MyKid er plattformen barnehagen benytter til kommunikasjon og informasjonsutveksling med barnas hjem. Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling.

5.2 Foreldremøter og foreldresamtaler

Det avholdes to foreldremøter i året. På høsten formidler personalet barnehagens og avdelingens pedagogiske innhold. På våren har vi tema foreldremøte. Det gis tilbud og avsettes tid til to foreldresamtaler i løpet av barnehageåret. Det avholdes oppstartsamtale når barnet starter i barnehagen og når barnet overflyttes til storbarnsavdeling.

Det gjennomføres brukerundersøkelse, og gjennom blant annet den får foreldrene mulighet til å medvirke i barnehagens virksomhet.

5.3 Sosiale arrangement

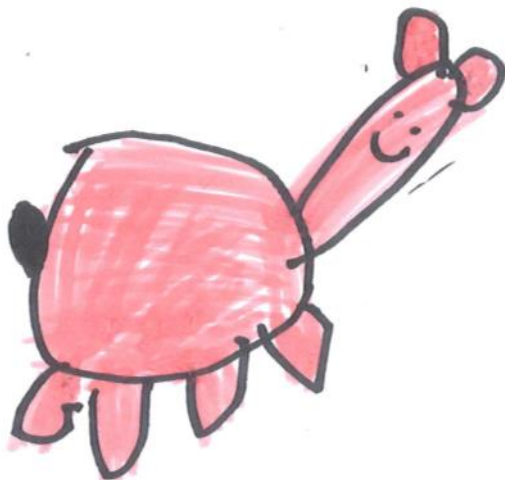
Det arrangeres ulike sosiale sammenkomster som for eksempel Lucia-feiring, påskefrokost og sommerfest. Dette har blitt hyggelige tradisjoner for små og store. Alle avdelingene arrangerer foreldrekafe i løpet av året.

Barnehagen arrangerer ulike turer og utflukter i løpet av et barnehageår.

5.4 Samarbeidsutvalget

Barnehage 5 har et samarbeidsutvalg (SU) som består av styrer, 1 pedagogisk leder, 1 assistent og 1 forelder fra storbarnsavdeling og 1 forelder fra småbarnsavdeling.

SU-representantene blir valgt på høstens foreldremøte. SU sin faste arbeidsoppgave er å godkjenne årets årsplan på høsten..

6.1 Den første tiden i barnehagen

Å begynne i barnehagen er en stor overgang for de minste barna. Personalets fokus den første tiden i barnehageåret er tilvenning. Personalets evne til å ivareta de minste barna gjennom god omsorg, nærvær og god tid kan være avgjørende for at barnehagen blir et trygt sted for de minste barna. Barna trenger å knytte seg til en eller flere ansatte for å etablere en trygghet i tilværelse. Derfor arbeider vi aktivt med trygghetssirkelen der tilknytningspersonen fungerer som en trygg base for barnet der det alltid kan vende tilbake til når det etter hvert utforsker omgivelsene. Av og til knytter ikke barnet seg til tilknytningspersonen, men en annen ansatt på avdelingen, da lar vi barnet bestemme og bytter tilknytningsperson!

6.2 Foreldreaktiv tilvenning

I tilvenningsperioden deltar foreldrene aktivt i barnehagehverdagen. Det innebærer at i de første dagene er det foreldrene som sitter sammen med barnet under måltidene, deltar i aktiviteter og lek. Foreldrene skifter også bleier og legger barnet til å sove. Når barnet skal være på avdeling en stund uten mamma eller pappa sitter foreldrene på pauserommet i barnehagen og lager «Min bok». Min bok er en bok med bilder av barnet og familien deres, denne boken brukes aktivt hele det første året i barnehagen. Tilknytningspersonen vil være i nærheten for å bli kjent med barnet. For personalet i barnehagen er det nyttig å se barnet sammen med foreldrene. Det gir

informasjon om barnets vaner og måter å kommunisere på. Foreldrene skal «oversette» sine barn. Det betyr å fortelle til tilknytningspersonen om hvordan foreldrene tolker sitt barn. Etterhvert som personalet involverer seg mer og mer i barnet blir foreldrene igjen på avdelingen og sitter på gulvet og leke/ lese med de andre barna eller bidrar med praktiske ting som må gjøres på en avdeling. Vi inviterer også til lekegrupper på våren for de barna som har fått plass hos oss på høsten, da blir barna litt kjent med ansiktene våre og rommene i barnehagen.

6.3 Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer også innad i barnehagen og vi er opptatt av å tilrettelegge for at disse skal oppleves trygge for barna. I vårhalvåret har vi fokus på tilvenning for barna som skal bytte barnegrupper. Når barna bytter avdeling fra Sommerfuglen til Bikuben er det alltid personal som er kjent for barna med på avdelingsbyttet. Når barna skal begynne på stor avdeling har personalet på Marihøna og Maurtua fokus på å etablere gode relasjoner til de nye barna allerede fra tidlig vår. Dette kan blant annet foregå gjennom felles aktiviteter, felles turer, lekegrupper på tvers og besøk på de ulike avdelingene.

Vi gjennomfører også 2 overgangsuker i april/mai. I overgangsukene flytter alle barna til den avdelingen det er tenkt at de skal begynne på den følgende høsten. Med seg har de kjente barn og kjent personal fra sin nåværende avdeling. I løpet av disse ukene blir de kjent med nye barn, nytt personale og nye lokaler. Dette bidrar til at høstens oppstart på ny avdeling ikke oppleves så overveldende for barna.

I etterkant av overgangssukene gjennomføres overgangssamtaler. Dette er en samtale mellom foreldrene, pedagogisk leder på nåværende avdeling og pedagogisk leder på den avdelingen barnet skal begynne på. Overgangssamtalen er en sammenslåing av avsluttende samtale på småbarnsavdeling og oppstartssamtale på storbarnsavdeling.

6.4 Overgang barnehage – skole

Barn i Ahus-barnehagene skal oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole. Det siste året i barnehagen skal være spesielt. Derfor vil vi styrke 5-åringene og gi de mer ansvar og nye opplevelser. Ahus barnehagene har fellesmål for hvilke styrker og ferdigheter 5-åringene skal ha med seg opp i skolen:

God selvfølelse, sosial kompetanse og samarbeidsevne.

Disse målene kan man lese mer om i barnehagenes folder ”*Som 5-åring i Ahus – barnehagene*”.

Ahus -barnehagene har også eget 5-årskor. Koret har månedlige øvelser på tvers av alle barnehager og opptrer på åpningen av høst / vår utstilling og andre arrangementer i glassgata på sykehuset. Alle skolestarterne reiser på leirskole til Vangen hvor de sover over i 2 netter. For leirskoleoppholdet er det i dag 1000,- i egenandel.

7.1 Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som er i stadig utvikling. Vi planlegger, dokumenterer og vurderer vårt arbeid for å ivareta god kvalitet i tilbudet til barna.

Det er viktig for oss å ha gode møtearenaer hvor refleksjon, planlegging og vurdering foregår. For å planlegge og vurdere arbeidet vårt har vi ulike møter. Vi har fem planleggingsdager og fem personalmøter på kveldstid i året. Hver avdeling har avdelingsmøter, og styrer og de pedagogiske lederne har møte en gang i uka. To ganger i året gjennomfører vi aksjonsforsknings prosjekter, der personalet forsker på eget arbeidssted.

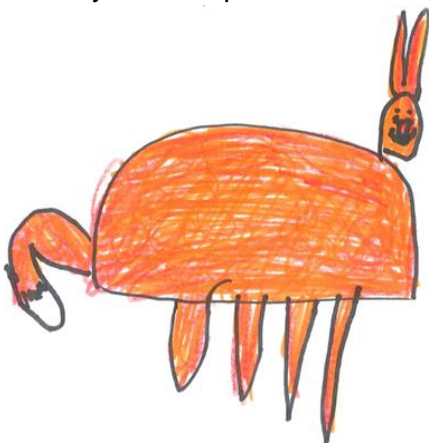
Målet med dokumentasjon i barnehagen er blant annet å gi foreldrene informasjon om hva barnet deres opplever, lærer og gjør i barnehagen. Dokumentasjon og synliggjøring av det daglige arbeidet vil fremkomme først og fremst gjennom avdelingenes ukebrev/månedsbrev og synliggjøring av prosjektarbeid på avdelingene. Prosjektplaner, prosjektrapporter og bilder brukt som dokumentasjon. Det meste av dokumentasjonen vil komme gjennom MyKid. MyKid er vår kommunikasjonsplattform og det fungerer slikt at det er kun foreldrene som ser bilder av sitt eget barn. Prosessbilder uten ansikt kan vises for alle. Alle bilder blir slettet når barnet slutter i Barnehagen, da får foreldrene mulighet å laste hjem bilder før alt slettes. MyKid er sikkert og det ligger ikke digitale spor etter barna når de er slettet som bruker.

8.1 Prosjektarbeid

I prosjektarbeid fordypes barn og ansatte seg i temaer som barna er opptatt av. Her har vi muligheten til å ta utgangspunkt i hvert enkelt barns interesse og se behovene i barnegruppa. På den måten gir vi barna mulighet til å medvirke i egen hverdag og egne læringsprosesser. Vi har tro på at barn tilegner seg kunnskap gjennom å utforske sammen med andre, både barn og voksne!

*Det jeg hører glemmer jeg.
Det jeg ser husker jeg.
Det jeg gjør lærer jeg.*

Vi vil være lyttende og prøve å fange opp det som skjer rundt oss. Det at vi lytter til barna i prosjektet innebærer at vi ikke alltid vet hvor prosjektene ender. Vi har fokus på prosessen og ikke det ferdige produktet. Personalet utforsker sammen med barna! Sammen får vi ny kunnskap.

Hvordan oppstår prosjekter?

- Fra noe et barn sier.
- Fra noe et barn eller barnegruppen har opplevd, sett eller er opptatt av.
- Ut fra personalets observasjoner.
- Barnegruppens behov.

8.2 Pedagogisk dokumentasjon

Dokumentasjon blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer barnehagens innhold og praksis. Vi skal bruke pedagogisk dokumentasjon for å se hva barna er opptatte av, forstå deres strategier og intensjoner og bruke dette som grunnlag til prosjektarbeid. Det finnes ikke en sannhet om barn, om hva de er og hva de er opptatte av eller hvilken veier et prosjekt kan ta. Derfor trenger barnehagen mange blikk og stemmer for å se barna og finne veien videre.

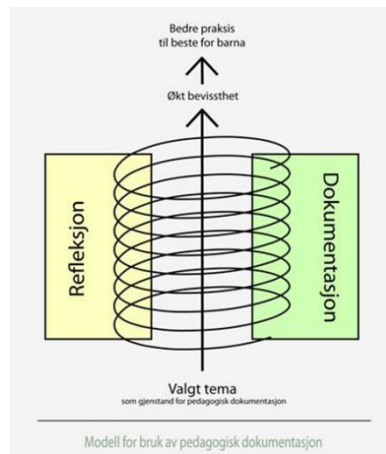
Elementer i pedagogisk dokumentasjon:

- **Observasjon**

Vi observerer hele tiden i hverdagen. Observasjonene vi gjør vil alltid være ulike fra hverandre. En observasjon er ikke sannere enn en andre. De er bare ulike. Vi starter alltid våre prosjektarbeid med observasjon for at prøve å få øye på hva barna er opptatte av.

- **Dokumentasjon**

Fysisk materiale så som fotografier, video, lydfiler, konstruksjoner observasjoner, barnas tegninger, byggverk eller pinner barna har plukket på tur. Sammen med personalet og barna kan vi finne ulike måter å se en situasjon eller en aktivitet på. Meningen med pedagogisk dokumentasjon er ikke å finne en sannhet, men å få fram flere ulike måter å oppfatte på, og bruke de ulike oppfatningene i arbeid med barna. For at dokumentasjonen skal være en drivkraft for prosjektarbeidene må dokumentasjonen få en synlig plass på avdelingen så at barna kan hekta sine tanker på det når de skal dele en historie med noen, forklare hvordan de har tenkt eller forstå hva de har lært.

- **Deling**

Deling bidrar til nye spørsmål, tanker og løsninger. Intensjonen er å lære sammen med andre. Skal barna få eierforhold til prosjektene, må de også være inkludert i delingskulturen. De må få dele og ta del av andres opplevelser, erfaringer og arbeidsmåter.

- **Refleksjon**

Refleksjon handler ikke om å bli enige, men å bidra med ulike perspektiver på samme sak. I stedet for å holde fast ved sin egen sannhet om en situasjon, skal vi som reflekterer dele våre tanker om hva dokumentasjonen kan fortelle. Alle som deltar i refleksjonen har et ansvar for å utfordre sitt eget og andres tankesett. Her er det viktig å tenke at vi ikke alltid har rett og at det kan være andre måter å se ting på. Ingen av oss kan være skråsikre på noe.

8.3 Barnehagens digitale praksis

Barnehagen er en del av en digital hverdag og vi skal bidra til at barna får erfaring med å leke, være kreativ og lære gjennom bruk av digitale virkemidler. Ved bruk skal personalet være aktive sammen med barna og de digitale virkemidlene skal være et supplement til andre aktiviteter i barnehagen. Det er utformet en egen informasjonsbrosjyre om digital praksis i Ahus-barnehagene.

Gjennom arbeidet med IKT skal barnehagen legge til rette for at barn får:

- **Utforske**
- **Leke og lære**
- **Skape**

Dette barnehageåret samarbeider Ahus-barnehagene som helhet med OsloMet om et større IKT-prosjekt i alle barnehagene. Målet

for prosjektet er å videreutvikle personalets digitale kompetanse for å ivareta Rammeplanens intensjon om å benytte digitale verktøy som en naturlig del av den pedagogiske praksisen, og å bidra til at barna utvikler god digital dømmekraft.

8.4 Etikk og dokumentasjon

Barns liv dokumenteres gjennom bilder og film både hjemme og i barnehagen. Mobiltelefoner og nettbrett gjør det enkelt å fange opp ulike hendelser som voksne opplever er verdt å ta være på. Barn har rett å motsette seg både å bli tatt bilder av og om bildene blir hengt opp i barnehagen eller legges ut i MyKid? Det er viktig at vi som personalgruppe har en bevist tanke om dokumentasjon. Hva er hensikten? Hva bidrar det til? Og for hvem dokumenterer vi? Barn med mat i ansiktet, barns som spiser, barn på do eller utsatte situasjoner skal vi ikke ta bilder av. Vi skal spørre barn og lese kroppsspråket deres for å se om de virker ukomfortable før vi tar bilder av dem og respektere hvis de sier nei.

8.5 Progresjon

Vi legger vekt på at barna skal ha progresjon gjennom hele barnehageoppholdet. I barnehagen får barna mange opplevelser og lærer daglig noe nytt gjennom lek og aktiviteter. Det de lærer, opplever og skaper vil være forskjellig fra barn til barn. Alt etter modning, alder og barnas eget ønske. Det vil derfor bli ulikhet mellom aldersgruppene. For de minste barna på Sommerfuglen er trygghet, tilknytning, omsorg og primærbehovene viktig. Avdelingen, uteområdet og småturer er utfordring nok for de

små. Når barna er to år går personalet og barna fra Sommerfuglen opp til Bikuben, der blir utfordringene for barna litt større. Her har vi lavere garderober så barna skal kunne bli mer selvstendige å hente sine ting og kle på seg selv. Turene blir litt lengre og prosjektarbeidene enda litt dypere. De eldste barna trenger større utfordringer både i forhold til aktiviteter, materialer og tur områder. Prosjektarbeidene på de store avdelingene går mer i dybden på temaene der barna medvirker til egen læring og utvikler sine evner til refleksjon og nysgjerrighet. Dette vil komme frem gjennom avdelingenes prosjektplaner og månedsplaner

8.6 Den gode voksne

For at barna skal ha en god hverdag i barnehagen kreves det gode ansatte som viser barn anerkjennelse, tilstedeværelse og omsorg. Men hva betyr disse begrepene i praksis? Hvordan kan vi få øye på disse væremåtene i barnehagen?

- Vi anerkjenner barnas tanker og følelser.
- Vi ser hvert enkelt barn og dets behov.
- Vi har alltid et fang å sitte på og gir kos når barnet har behov for det.
- Vi er aktive ansatte i barns lek.
- Vi er ikke selvhøytidelige! Vi tuller, har humor og er lekne.
- Vi interesserer oss for det barna er opptatt av.

8.7 Faglig utvikling

I Barnehage 5 er vi opptatt av å stadig holde oss faglig oppdaterte da vi mener at dette i stor grad kommer barna til nytte. Personalet deltar på relevant kursvirksomhet og vi innhenter kunnskap fra eksterne aktører gjennom for eksempel foredrag på planleggingsdager og personalmøter.

Vi tar imot studenter fra både grunnskolelærerutdanningen og barnehagelærerutdanningen ved Oslo MET. Studenter i barnehagen bidrar til refleksjon og kritisk vurdering av egen praksis. En ansatt går utdanningen ABLU på Oslo MET for å bli Barnehagelærer. Styrer går Nasjonal lederutdanning for styrere i barnehager på BI.

Personalet og deres kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, danning og læring.

Kvaliteten på barnehagetilbudet er avgjørende for at alle barn skal oppleve trygghet, trivsel, tilhørighet og mestring, og for at barnehagen skal kunne utjevne sosiale forskjeller. Barnehagen skal være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap, meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

(Kunnskapsdepartementet, artikkel, kvalitet i barnehagen 09.02.23)

Gode relasjoner tidlig i livet har stor betydning for barn. Gode, varme og stimulerende samspillsrelasjoner med ansatte gir god barnehagekvalitet og legger grunnlag for barns senere utvikling både når det gjelder selvbilde, psykisk helse, selvregulering, motivasjon for å lære, hvordan det går på skolen og

problemløsningsevner. I 2023 skal vi starte kvalitetsutvikling gjennom Trygg i barnehagen.

Barnehage 5 deltok i 2018 i forskningsprosjektet «trygg for 3» sammen med Lørenskog kommune, forskere fra RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse) og BI. Her forsket vi på om tiltak for å fremme barns emosjonelle, sosiale og kognitive utvikling i de daglige samspillsituasjonene i barnehagen kunne øke kvaliteten på samspillet mellom ansatte og barn. Resultatet fra prosjektet viste tydelig at ansatte har blitt mer sensitive, blitt flinkere å ta barns perspektiv, til å regulere atferd på gode måter og har blitt bedre på å støtte barnas språkutvikling, læring og utvikling.

Etter forskningsprosjektet ønsket Lørenskog kommune å implementere denne arbeidsmåten i alle kommunale barnehager, denne satsingen kalles Trygg i barnehagen. Vi i barnehage 5 er så heldige å få ta del av dette materialet og skal øke kompetansen i barnehagen gjennom «Trygg i barnehagen» sine 10 dimensjoner og jevnlig veiledning basert på praksisfortellinger de neste barnehageårene.

3 domener & 10 dimensjoner Pre-K

9.1 Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. (Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017)

Fagområder, prosjektarbeid og hendelser i hverdagen vil overlappe hverandre og må ses i nær sammenheng. De er integrert i hverdagslivet og i løpet av et barnehageår er vi innom alle fagområdene. Fagområdene vil sjelden opptre alene og vil ofte være representert samtidig i prosjekter og i forbindelse med hverdagsaktiviteter.

• Kommunikasjon, språk og tekst

I arbeid med kommunikasjon, språk og tekst i barnehagen får barna utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen legger vi til rette for at barn får muligheten til å leke med språk, symboler, og tekst. Vi bruker språkmaterialet Ord som gror - Lek og lær. Dette er Lørenskog kommune sine kommunale retningslinjer for språkarbeid i barnehage» Ord som gror skal fremme språkarbeidet i barnehagen både når det kommer til flerspråklige barn, foreldresamarbeid og kartleggingsmateriell. Vi har flere språkansvarlige som har et ekstra ansvar og deltar på kommunens språkforum.

Vi anser barn som likeverdige samtalepartnere og er bevisste på å legge til rette for samtale, stille åpne spørsmål og gi barna tid til å svare. Vi er bevisste på å «bade barna i ord» gjennom selvsnakk og parallellsnakk, som handler om å sette ord på hva barna og de ansatte gjør og uttrykker. På alle avdelingene ligger bøker lett tilgjengelig i barnas høyde. På noen av avdelingene har foreldre muligheten til å låne med seg bøker hjem. Ved hjelp av bilder, konkrete og dramatisering av eventyr støtter vi barnas språkutvikling. Flerspråklige barn kan møte sitt morsmål i hverdagen med Polylingo, flerspråklige ansatte og morsmålsdagen. Vi markerer morsmålsdagen for å fremme språklig og kulturelt mangfold som et gode for samfunnet og barna.

• **Kropp, bevegelse, mat og helse**

Barnehagen skal legge til rette for bevegelsesglede, matglede, fysisk og psykisk helse. I barnehagen har vi fokus på aktiviteter med bevegelse, lek og sosial samhandling. Barna skal få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen. I barnehagen jobber vi med dette ved å ha turdager, hinderløyper, skogsturer, klatrer i klatrestativet, har aktiviteter i hallen og beveger oss til musikk.

Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med egen kropp og utvikler bevissthet om egne og andres grenser. I barnehagen jobber vi blant annet med dette ved å ha samtalegrupper med 5-åringene. På alle avdelinger fokuserer vi på at barna skal tilegne seg kunnskap om å sette egne grenser og respektere andres grenser.

• Kunst, kultur og kreativitet

Ahus barnehagene skal gi alle barn mulighet til å kjenne på skaperglede ved å kunne uttrykke seg estetisk. Vi er prosessorienterte og fokuserer mer på prosessen fremfor det ferdige produktet. Dette gjør vi fordi vi verdsetter barnas undringer og opplevelser. Vi dramatiserer og skaper historier og fortellinger i samspill med barn og deres fantasi, og vi gir barn mulighet til å være kreativ og utvikle personlig kunstuttrykk ved bruk av definerte og udefinerte formingsmaterialer, og ved bruk av digitale verktøy. Ahus barnehagene har høstutstilling og vårutstilling i glassgata på Ahus der vi synliggjør noe av barnehagens kreative prosesser. Vi er også opptatt av å utforme rommene i barnehagen på en måte som innbyr til kreativitet.

Vi markerer Eid, jul, påske, FN-dagen, morsmålsdagen, og den norske og samiske nasjonaldagen. Barnehagen skaper kulturelle opplevelser gjennom bruk av bøker, dramatisering og musikk. Gjennom kulturelle opplevelser i ett felleskap vil barn bli kjent med å ta vare på og respektere alle for den de er og barn vil oppleve stolthet og glede over sin egen kultur.

• Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal være en bidragsyter til at barna kan danne gode relasjoner til naturen og få gode erfaringa til å orientere seg ute i de ulike årstidene. Vi blir kjent med naturens mangfold av dyr, landskap, årstider, vær og bærekraftig utvikling. Vi vil legger til rette for undring og nysgjerrighet av de ulike oppdagelsene og erfaringene vi får gjennom lek, læring og analogiske- og digitale verktøy.

Gjennom hele året har vi fokus på å ta vare på det vi har i barnehagen, reparerer det vi kan og sortere søppel. Vi har to uker dedikert til FN-dagen der vi setter et ekstra fokus på miljøet. Vi har fokus på gjenbruk i barnehagen, her tar vi vare på det meste av papp og andre materialer til bruk for lek, kreative prosesser eller utforming av lekemiljø. En gang i året har vi dugnad.

I 2022 ble vi med på et 3årig digitalt forskningsprosjekt i samarbeid med NTNU og DigiMalin. Teknologi er delt opp i to hovedgrupper, digital dømmekraft og digitale verktøy. I samhandling med barna bruker vi ulike digitale verktøy som digital lupe, inspeksjonskamera, projektor og Bluetooth som forsterkende element i undring og leik. I tillegg til analogiske bøker bruker vi også Polylino som er en digital bildeboktjeneste som har bøker både på norsk og andre språk. Når vi bruker digitale verktøy i barnehagen er vi opptatt av at barna skal utvikle digital dømmekraft.

• **Etikk, religion og filosofi**

Hverdagen i barnehagen skal derfor preges av undring over både små og store spørsmål som for eksempel «Hvor er sommerfuglene om vinteren?», «Hvor kommer babyer fra?» og «Hvor var jeg før jeg ble født?». Å undre seg og filosofere sammen med barna åpner opp for nye måter å se verden rundt seg på, og det vil gjennom dette være lettere for barna å utvikle respekt og forståelse for hverandres ulikheter. Vi mennesker er forskjellige, med ulike bakgrunner og religioner. I barnehagen setter vi fokus på dette ved å markere ulike religioners høytider. Vi har også fokus på likeverd og respekt for hverandre.

Vi markerer ulike høytider som er representert i barnehagen som for eksempel Jul, Påske og Eid, og vi har respekt for hverandres matpreferanser som for eksempel halal eller vegetarkost. Vi markerer også merkedager som setter fokus på at det finnes ulike verdenssyn og måter å leve livet sitt på, som for eksempel Pride, FN-dagen og Morsmålsdagen. Under markering av Pride løfter vi frem at det er lov til å være glad i den man vil og at det også er viktig at vi har respekt for hverandres rett til å være glad i hvem man vil.

• **Nærmiljø og samfunn**

Kunnskap og erfaring om nærmiljøet og lokale tradisjoner gir en følelse av tilhørighet til nærmiljøet. Barnehagen er et møtested mellom det private og det offentlige rom og mellom familien og samfunnet. Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. I Ahus barnehagene er sykehuset en viktig del av nærmiljøet.

Vi går mange turer i nærmiljøet for å utforske hva som befinner seg rundt oss. Vi har samlingsstunder hvor vi blant annet snakker om ulike familiesammensetninger, levesett og tradisjoner. Mange barn i barnehagen bor utenfor barnehagens nærmiljø. Vi kan besøke barnas hjem og fremtidige skole både analogt og digitalt for å skape en fellesskapsfølelse.

Vi markerer FN-dagen, Samenes nasjonaldag, Eid og går i 17.Mai tog i nærmiljøet.

- **Antall, rom og form**

Fagområdet handler om at barnehagen skal fremme den begynnende forståelsen for tallbegrep, mengder og symboler. Vi skal undre oss over hva som er matematikk i hverdagen gjennom å for eksempel telle ting vi finner i naturen, og bruke sanger, fortellinger og eventyr som fokuserer på tall, former og størrelser.

Vi har tall og bokstaver synlig på avdelingene, vi leker med terning og vi spiller spill tilpasset alder. Vi bruker konkrete som for eksempel klosser eller naturmaterialer for å få erfaring med mengde, former og størrelser.

Vi bruker førmatematiske begreper bevisst i hverdagen som for eksempel «over, under, større, mindre» og legger til rette for lek og eksperimentering med tall, mengde og telling. Dette bidrar til at barna utvikler en forståelse for matematiske begreper og ulike måter og uttrykke dette på.